

Socialförvaltningen
Förvaltningens stab/kansli
Irène Eklöf, Medicinskt ansvarig sjuksköterska
0171-528 87
irene.eklof@habo.se

Riktlinje för tandvårdsstöd till vissa äldre och funktionsnedsatta

Den här riktlinjen ersätter riktlinjen för landstingets tandvårdsstöd, daterad 2012-01-17. Riktlinjen gäller från 2014-12-01 till 2017-12-01.

Vissa äldre och personer med funktionsnedsättning har rätt att få en subventionerad tandvård. Vård- och omsorgspersonalen har också rätt att få utbildning i munhälsovård.

Bakgrund

I tandvårdslagen (1985:125) framgår att målet för tandvården är en god munhälsa och tandvård på lika villkor för hela befolkningen. Det framgår också i tandvårdslagen (1985:125) och tandvårdsförordningen (1998:1338) att det är landstinget som svarar för tandvårdsstödet uppsökande verksamhet som innebär munhälsobedömningar av berättigade och munvårdsutbildning till vård- och omsorgspersonal. Den uppsökande verksamheten upphandlas och för närvarande finns det ett avtal mellan landstinget i Uppsala län, Håbo kommun och Oral care. För att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan landstinget och kommunen finns det nu en länsövergripande överenskommelse mellan landstinget i Uppsala och länets kommuner ”Ansvarsfördelning kring uppsökande verksamhet och tandvårdsstöd för vissa äldre och personer med funktionsnedsättning”.

Målgrupp som omfattas av tandvårdsstödet

De personer som omfattas av Landstingets tandvårdsstöd ska ha ett varaktigt behov av omfattande vård och omsorgsinsatser som innebär att:

- Personer som får personlig omvårdnad under större delen av dygnet det vill säga, minst tre gånger per dygn samt tillsyn under natten eller larm.
- Omsorgsinsatserna finns troligen kvar under minst ett år.
- Den personliga omvårdnaden kan ges av såväl närstående som kommunal eller privat vård och omsorgspersonal.
- Personen omfattas av lagen om stöd och service, LSS (1§ 1-3).
- Personen har en psykisk störning som varat längre än ett år och medfört omfattande funktionshinder som gör att personen inte själv klarar av att uppsöka eller inser sitt behov av nödvändig tandvård

Personer som uppfyller kriterier som ovan beskrivits är berättigade till intyg om nödvändig tandvård.

Ansvarsfördelning i kommunen

För att säkerställa att de som är berättigade får sitt tandvårdsstöd samt att personalen får den utbildning som behövs för att uppnå god munhälsa så har följande ansvarsfördelning gjorts inom vård och omsorg. Först beskrivs uppgifterna för de grupper som har rätt att utfärda intyg. De är biståndshandläggare för äldre och funktionsnedsatta, socialsekreterare, anhörigkonsulenten och sjuksköterskor. Sedan beskrivs uppgifterna för enhetscheferna på särskilt boende för äldre och funktionsnedsatta, enhetschefen för hemtjänsten och enhetschefen för personlig assistans. Deras huvudsakliga uppgift är att se till att berättigade personer för sin munhälsobedömning samt att personalen får utbildning i munhälsovård.

Biståndshandläggarens ansvar för personer i ordinärt boende samt de som omfattas av LSS

Biståndshandläggaren är den som ansvarar för att bevilja bistånd för personliga omvårdnadsinsatser.. De kan därför enklast identifiera vilka som omfattas och är berättigade till tandvårdsstöd i ordinärt boende eftersom de vanligen träffar dessa personer först. Följande ingår i ansvaret:

- Identifiera de personer som omfattas av tandvårdsstöd i ordinärt boende.
- Överlämna och informera om munhälsobedömning
- Skicka elektroniskt underlag för tandvårdsintyg genom programmet Symfoni till landstingets beställarenhet i Uppsala län.
- Arkivera erbjudandebblankett i personakten
- Skicka ett meddelande i Treserva till ansvarig enhetschef bland utförarna.
- De personer som inte har några insatser eller få enstaka insatser från kommunen får en kopia på erbjudandebblanketten och uppmanas själva (eller anhörig) att kontakta Oral Care för munhälsobedömning.
- Varje år ska personer som fått intyg för nödvändig tandvård tillfrågas om de önskar en munhälsobedömning. De som en gång tackat ja blir automatiskt erbjuden en munhälsobedömning från utföraren (Oral care). Gruppen personer med intyg för nödvändig tandvård som tackat nej till munhälsobedömning har rätt att få en ny fråga årligen om de önskar en munhälsobedömning. Biståndshandläggaren ansvarar för detta. Svaret ska registreras i programmet Symfoni.
- Göra en uppföljning av tandvårdsintygen genom att bevaka giltighetstiden och förnya vid behov.
- Anmäla sig till utbildning för att kunna identifiera, skriva underlag för samt förnya tandvårdsintyg.

Socialekreterarens ansvar för de personer som omfattas av insatser inom socialpsykiatrin

Socialekreteraren bedömer insatser inom socialpsykiatrin. De kan därför enklast identifiera vilka som omfattas och är berättigade till tandvårdsstöd. Följande ingår i ansvaret:

- Identifiera de personer som omfattas av tandvårdsstöd i ordinärt boende.
- Överlämna och informera om munhälsobedömning
- Skicka elektroniskt underlag för tandvårdsintyg i programmet Symfoni till landstingets beställarenhet i Uppsala län.
- Arkivera erbjudandebblankett i personakten.
- Skicka ett meddelande i Treserva till ansvarig enhetschef bland utförarna.
- De personer som inte har några insatser eller få enstaka insatser från kommunen får en kopia på erbjudandebblanketten och uppmanas själva (eller anhörig) att kontakta Dentomed för munhälsobedömning.
- Varje år ska personer som fått intyg för nödvändig tandvård tillfrågas om de önskar en munhälsobedömning. De som en gång tackat ja blir automatiskt erbjuden en munhälsobedömning från utföraren (Oral care). Gruppen personer med intyg för nödvändig tandvård som tackat nej till munhälsobedömning har rätt att få en ny fråga årligen om de önskar en munhälsobedömning. Socialekreteraren ansvarar för detta. Svaret ska registreras i programmet Symfoni..
- Göra en uppföljning av tandvårdsintygen genom att bevaka giltighetstiden och förnya vid behov.
- Anmäla sig till utbildning för att kunna identifiera, skriva underlag för samt förnya tandvårdsintyg.

Sjuksköterskans ansvar

Munhälsoanamnes och status är en del av sjuksköterskans omvårdnadsansvar. Patientansvarig sjuksköterska har ett ansvar för att identifiera och bedöma behov av relevant omvårdnad och upprätta en omvårdnadsplan för patienter på särskilt boende och ordinärt boende där behov finns. Detta ska ske oberoende om munhälsobedömning gjorts eller inte då munhälsa är en viktig faktor i det allmänna hälsotillståndet. Sjuksköterskan på särskilt boende och sjuksköterskan inom ordinärt boende har ansvar för att medverka vid munhälsobedömning, ta emot ordinationer från tandhygienisten, dokumentera och följa upp ordinerade insatser.

Sjuksköterskan på särskilt boende för äldre ansvarar för att

- I samband med inskrivningssamtalet överlämna och informera om munhälsobedömning
- Skicka elektroniskt underlag för tandvårdsintyg till landstingets beställarenhet i Uppsala län.

- Arkivera erbjudandebblanketten i patientjournalen och föra in i Treserva att det finns ett intyg för nödvändig tandvård.
- Varje år ska personer som fått intyg för nödvändig tandvård tillfrågas om de önskar en munhälsobedömning. De som en gång tackat ja blir automatiskt erbjuden en munhälsobedömning från utföraren (Oral care). Gruppen personer med intyg för nödvändig tandvård som tackat nej till munhälsobedömning har rätt att få en ny fråga årligen om de önskar en munhälsobedömning. Sjuksköterskan ansvarar för detta. Svaret ska registreras i programmet Symfoni..
- Göra en uppföljning av tandvårdsintygen genom att bevaka giltighetstiden och förnya vid behov.
- Anmäla sig till utbildning för att kunna identifiera, skriva underlag för samt förnya tandvårdsintyg.
- I samråd med ansvarig enhetschef erbjuda och beställa munhälsobedömning till de personer som tackat ja till sådan en gång per år.

Sjuksköterskan med ansvar för patienter inom ordinärt boende

- Identifiera de personer som omfattas av tandvårdsstöd i ordinärt boende och som inte har insatser av hemtjänsten.
- Överlämna och informera om munhälsobedömning
- Skicka elektroniskt underlag för tandvårdsintyg genom programmet Symfonitill landstingets beställarenhet i Uppsala län.
- Arkivera erbjudandebblankett i personakten
- Skicka ett meddelande i Treserva till ansvarig enhetschef bland utförarna.
- De personer som inte har några insatser eller få enstaka insatser från kommunen får en kopia på erbjudandebblanketten och uppmanas själva (eller anhörig) att kontakta Oral care för munhälsobedömning.
- Varje år ska personer som fått intyg för nödvändig tandvård tillfrågas om de önskar en munhälsobedömning. De som en gång tackat ja blir automatiskt erbjuden en munhälsobedömning från utföraren (Oral care). Gruppen personer med intyg för nödvändig tandvård som tackat nej till munhälsobedömning har rätt att få en ny fråga årligen om de önskar en munhälsobedömning. Sjuksköterskan ansvarar för detta. Svaret ska registreras i programmet Symfoni.
- Göra en uppföljning av tandvårdsintygen genom att bevaka giltighetstiden och förnya vid behov.
- Anmäla sig till utbildning för att kunna identifiera, skriva underlag för samt förnya tandvårdsintyg.

Anhörigkonsulentens ansvar

Anhörigkonsulenten träffar personer som vårdas av närstående eller annan vårdgivare och inte har insatser från vård och omsorg i kommunen.

- Identifiera de personer som omfattas av tandvårdsstöd i ordinärt boende.
- Överlämna och informera om munhälsobedömning
- Skicka elektroniskt underlag för tandvårdsintyg i programmet Symfoni till landstingets beställarenhet i Uppsala län.
- De personer som inte har några insatser eller få enstaka insatser från kommunen får en kopia på erbjudandebblanketten och uppmanas själva (eller anhörig) att kontakta Oral Care för munhälsobedömning.
- Varje år ska personer som fått intyg för nödvändig tandvård tillfrågas om de önskar en munhälsobedömning. De som en gång tackat ja blir automatiskt erbjuden en munhälsobedömning från utföraren (Oral care). Gruppen personer med intyg för nödvändig tandvård som tackat nej till munhälsobedömning har rätt att få en ny fråga årligen om de önskar en munhälsobedömning. Anhörigkonsulenten ansvarar för detta. Svaret ska registreras i programmet Symfoni..
- Göra en uppföljning av tandvårdsintygen genom att bevaka giltighetstiden och förnya vid behov.
- Anmäla sig till utbildning för att kunna identifiera, skriva underlag för samt förnya tandvårdsintyg

Enhetschefens ansvar på särskilt boende för äldre och funktionsnedsatta

- I samråd med ansvarig sjuksköterska erbjuda och beställa munhälsobedömning till de personer som tackat ja till sådan en gång per år.
- Insatsen dokumenteras i genomförandeplanen.
- Enhetschefen ska beställa munvårdsutbildning för sin personal och komma överens om tid och plats där utbildningen ska ske. Det omfattar grundläggande teoretisk och praktisk munvårdsutbildning som innebär två timmar vid ett tillfälle och sedan en timme årligen som kompetenspåfyllnad.
- Informera kontaktpersonen och tjänstgörande personal om det ansvar och insatser som väntas av dem i samband med munhälsobedömningen.

Enhetschefer ordinärt boende (enhetschef för personlig assistans och enhetschef för hemtjänsten)

- Bevaka meddelande i Treserva för att få reda på vilka personer som tackat ja till munhälsobedömning.
- I samråd med ansvarig sjuksköterska erbjuda och beställa munhälsobedömning till de personer som tackat ja till sådan en gång per år.
- Insatsen dokumenteras i genomförandeplanen.
- Enhetschefen ska beställa munvårdsutbildning för sin personal och komma överens om tid och plats där utbildningen ska ske. Det omfattar grundläggande teoretisk och praktisk munvårdsutbildning som

innebär två timmar vid ett tillfälle och sedan en timme årligen som kompetenspåfyllnad.

- Informera kontaktpersonen och tjänstgörande personal om det ansvar och insatser som väntas av dem i samband med munhälsobedömningen.

Kontaktpersonens ansvar

- Bistå tandvårdspersonalen med nödvändig information och hjälp i samband med munhälsobedömningen.
- De personer som han/hon ansvarar för får det stöd samt omvårdnad som ordineras av sjuksköterskan eller tandhygienisten.
- Rapportera till sjuksköterskan och/eller enhetschef om munvården inte kan utföras enligt anvisning (munvårdskortet) eller om det uppstår andra problem.
- Hjälpa personen att få med sig sitt ”Intyg om nödvändig tandvård” till tandvården om personen inte själv kan ansvara för eller komma ihåg det.

Kontaktperson i kommunen

Landstinget vill ha en namngiven person att vända sig till med information och som kan delta i det länsövergripande nätverket. I Håbo kommun är medicinskt ansvarig sjuksköterska kontaktperson.

Referenser

Tandvårdslagen 1985:125

Tandvårdsförordningen 1998:1338

Ansvarsfördelning kring uppsökande verksamhet och tandvårdsstöd för vissa äldre och personer med funktionsnedsättning, överenskommelse mellan Landstinget i Uppsala län och kommunerna i länet

Avtal uppsökande verksamhet, tandvård H.F Oral Care AB. SN 2013.3020

www.lul.se/tandvard -här finns information som är avsedd för personal inom vård och omsorg och tandvård.

www.lul.se/tandvardsstod - här finns information som vänder sig till allmänheten, men som också är användbar för vårdgivare.